



## Landsbygdspropositionen

---

### Till näringsutskottet

Näringsutskottet beslutade den 19 maj 2018 att ge bl.a. trafikutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens proposition 2017/18:179 En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder – för ett Sverige som håller ihop med följdmotioner i de delar de berör utskottets beredningsområde.

Trafikutskottet yttrar sig över de delar i propositionen som rör transporter och politiken för informationssamhället samt över kommittémotionerna 2017/18:4097 (SD) yrkandena 10, 11 och 20, 2017/18:4098 (KD) yrkandena 4 och 5, 2017/18:4106 (M, C, L, KD) yrkandena 8–10 och 2017/18:4116 (C) yrkandena 10 och 11.

Trafikutskottet anser att näringsutskottet bör föreslå att riksdagen avslår motionsförslagen.

I yttrandet finns åtta avvikande meningar (M, SD, C, L, KD).

# Utskottets överväganden

## Propositionen

I proposition 2017/18:179 lämnar regeringen förslag till en sammanhållen politik för Sveriges landsbygder. Det övergripande målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken föreslås vara en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktig hållbar utveckling i hela landet. Vidare föreslås tre delmål som integrerar de tre dimensionerna av hållbar utveckling och som ligger i linje med Agenda 2030. I propositionen identifieras vidare ett antal områden som är särskilt angelägna för en långsiktig hållbar utveckling i Sveriges landsbygder.

### *Transporter*

Regeringen anser att det övergripande målet för transportpolitiken är förenligt med det föreslagna övergripande målet för landsbygdspolitiken. Regeringen framhåller bl.a. att de enskilda vägarna är en viktig del av transportnätet på landsbygden och att en satsning bör göras på enskilda vägar. Likaså anser regeringen att det är viktigt att man i länsplanerna tar hänsyn till drift, underhåll och planeringen av enskilda vägar. Regeringen meddelar att den därför gör en satsning på statsbidrag till enskild väghållning för särskilda driftsätgärder på objekt som broar och färjelägen för att förbättra deras funktion och bärlighet, särskilt för tyngre fordon.

Vidare anges att regeringen avser att avsätta medel till särskilda insatser för att förbättra förutsättningarna för hållbara godstransporter på järnväg i landsbygd.

I propositionen lyfter regeringen även fram att det behövs nya tillvägagångssätt för att förbättra transportmöjligheterna på landsbygderna. Regeringen pekar på att kollektivtrafiken i landsbygderna är svagt utvecklad, och turtätheten är ofta låg. Vidare framhåller regeringen att tack vare digitaliseringen erbjuds inom ramen för delningsekonomin möjligheter att utveckla nya lösningar för person- och godstransporter.

### *Politiken för informationssamhället*

Regeringen bedömer att de delmål för digitaliseringspolitiken som riksdagen har beslutat är förenliga med det föreslagna målet för landsbygdspolitiken. I propositionen framför regeringen att det för en långsiktig utveckling av infrastrukturen för digital kommunikation är angeläget att staten även fortsättningsvis för en aktiv politik för ett hållbart digitaliserat Sverige. Regeringen framhåller vidare att den avser att fortsätta verka för att den positiva utvecklingen av bredbandsutbyggnad i högt tempo fortsätter. I propositionen gör regeringen bedömningen att en framtida modell för statligt

stöd till utbyggnad av bredband bör utformas och pekar på att det uppdrag som Post- och telestyrelsen (PTS) redovisade i november 2017 på området bereds inom Regeringskansliet.

## Motionerna

Regeringens landsbygdsproposition ligger till grund för fyra följdmotioner. Bland dessa finns tio yrkanden som berör trafikutskottets beredningsområde.

I kommittémotion 2017/18:4097 av Josef Fransson m.fl. (SD) framhålls i yrkande 10 att behovet av tillgång till god infrastruktur för kommunikation i dag blir allt viktigare både för näringslivet och för den enskilda medborgaren. Motionärerna anser liksom landsbygdskommittén att 100 procent av befolkningen ska ha tillgång till snabbt bredband 2025. I yrkande 11 framhåller motionärerna att en väl utbyggd och fungerande infrastruktur för kommunikation utgör grunden för tillväxt i hela landet. Motionärerna anser därför att det finns ett ökat behov av såväl vidmakthållande som utveckling av statens transportinfrastruktur. Motionärerna önskar att det införs en marknadspott för investeringar utöver den ordinarie budgetramen, som bör uppgå till 2 procent av utgiftsområde 22 Kommunikationer. I yrkande 20 begär motionärerna att staten ska se till att det finns tillfredsställande tillgång till telefoni över hela landet.

Magnus Oscarsson m.fl. (KD) begär i kommittémotion 2017/18:4098 yrkande 4 att funktionella bredbandsförbindelser ska vara tillgängliga i hela landet. Motionärerna pekar bl.a. på att stora delar av landet fortfarande saknar tillgång till bredband och utbyggnadstakten skiljer sig stort mellan olika delar av landet. Motionärerna framhåller att Kristdemokraterna vill att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter, och det förutsätter att det finns tillgång till ett robust bredband i hela landet som också har hög överföringskapacitet. I yrkande 5 lyfter motionärerna fram det statliga stödet till enskilda vägar. Motionärerna framhåller att de enskilda vägarna har en mycket stor betydelse för Sverige.

I kommittémotion 2017/18:4106 av Lars Hjalmered m.fl. (M, C, L, KD) framhålls i yrkande 8 vikten av att ge rätt förutsättningar i form av regelverk och myndigheternas tillämpning och bemötande för att de enskilda vägar som får statsbidrag ska ha en bra standard, rätt sträckning, god bärighet och nödvändig vinterväghållning. Motionärerna pekar bl.a. på att de enskilda vägarna möjliggör att en miljon människor dagligen kan påbörja och avsluta sin resa till jobb och hem. Vidare anges i motionen att många tunga transporter för både jord- och skogsbruk går på enskilda vägar. I yrkande 9 begär motionärerna att de olika fibernäten i statlig ägo ska tillgängliggöras för marknaden. Motionärerna framhåller bl.a. att delar av fibernätet i dagsläget inte är fullt utnyttjade, vilket innebär att redan befintliga anläggningar skulle kunna bidra till att uppnå målet om tillgång till bredband. Vidare anser motionärerna att det skulle kunna skapas en mer driftssäker nätverksstruktur om lämpliga delar av dessa fibernät sammankopplades. I yrkande 10 anser

motionärerna att det bör säkerställas att de hushåll som kommer att mista sin tillgång till kopparnätet erbjuds likvärdiga alternativ innan kopparnätet kopplas bort. Motionärerna framhåller att så bör ske för att säkerställa att den digitala tillgängligheten i hela landet inte försämras.

Kristina Yngwe m.fl. (C) lyfter i kommittémotion 2017/18:4116 yrkande 10 fram vikten av att underlätta digitalisering och bredbandsutbyggnad på landsbygden. Motionärerna framhåller bl.a. att det för att påskynda och underlätta utbyggnaden av bredband krävs även andra insatser än ökade resurser. Motionärerna pekar bl.a. på möjligheten att öka samkanalisationen av kablar i marken. Vidare framhåller motionärerna att när bredbandsinfrastruktur samför läggs med annan infrastruktur, exempelvis vid byggande av vägar eller dragning av elkablar, bör detta ske för att byggandet av samhällsinfrastruktur ska bli så kostnadseffektivt som möjligt. I yrkande 11 understryker motionärerna betydelsen av att stärka infrastrukturen i hela landet. Motionärerna framhåller att det är av största vikt att knyta samman Sverige med modern infrastruktur för att hela landet ska ges möjligheter att växa. Som exempel pekar motionärerna på att de regionala järnvägarna bör prioriteras liksom betydelsen av att staten även i fortsättningen tar ett ansvar för att de enskilda vägarna främjas. Vidare lyfter motionärerna fram att de fossila drivmedlen behöver fasas ut och ersättas med såväl effektivisering, som elektrifiering och hållbara biodrivmedel.

## Utskottets ställningstagande

### *Allmänt om propositionen*

Ett långsiktigt hållbart transportsystem för resor och transporter är avgörande för Sveriges fortsatta ekonomiska utveckling och välförhållanden. Utskottet instämmer därför med regeringen om att väl fungerande transportinfrastruktur på landsbygden är en viktig förutsättning för jobb, regional utveckling, tillgänglighet, delaktighet och hållbar tillväxt i hela landet. Ett väl fungerande transportsystem är också en förutsättning för att företagen ska kunna verka i hela landet. Utskottet vill i sammanhanget understryka att behoven av infrastruktur i städer och landsbygder ser olika ut och därför behöver mötas med olika åtgärder.

Utskottet instämmer vidare med regeringen i att det finns anledning att förbättra förutsättningarna för innovativa transportlösningar, inte minst för att lösa landsbygdens utmaningar. Utskottet har tidigare framhållit att ett effektivt, tillgängligt transportsystem kräver ny kunskap och nya innovativa lösningar. Trafikutskottet välkomnar således regeringens uttalanden om att det behövs nya tillvägagångssätt för att förbättra transportmöjligheterna på landsbygderna. Utskottet noterar även att regeringen har tillsatt en kommitté med syfte att lämna förslag på ett förändrat reseavdragssystem och att det i uppdraget även ingår att analysera ett avståndsbaserat reseavdrag. Utskottet vill även lyfta fram att regeringen i budgetpropositionen för 2018 utökade

Energimyndighetens samordningsuppdrag för laddinfrastruktur till att även gälla gas och andra drivmedel som kräver särskild infrastruktur.

Utskottet välkomnar att regeringen avser att avsätta medel till särskilda insatser för att förbättra förutsättningarna för hållbara godstransporter på järnväg i landsbygderna. Utskottet vill här också lyfta fram vikten av ett transportsystem som möjliggör för effektiva godstransporter, inte minst för svensk basindustri. Utskottet vill bl.a. betona behovet av intermodala transportlösningar, dvs. att godsenheter fraktas med flera olika transportsätt, för att uppnå effektiva och långsiktigt hållbara transporter, vilket är avgörande för att uppnå klimatmålen och minska användningen av fossila bränslen. I sammanhanget vill utskottet även peka på regeringens pågående arbete med att ta fram en godsstrategi. Strategin väntas vara klar under våren 2018.

Utskottet anser vidare att digitaliseringen kan användas för att utveckla nya innovativa lösningar som förbättrar förutsättningarna att leva och verka inte minst på landsbygden. I detta ingår även att digitaliseringen kan bidra till en hållbar landsbygd och bidra till att utveckla nya lösningar för att förmedla ännu bättre service. Mot bakgrund av att dagens samhälle är beroende av en väl fungerande it-infrastruktur har utskottets arbetsgrupp för forskningsfrågor också valt att genomföra en studie om it-infrastruktur i dag och i framtiden (rapport 2016/17:RFR1). I fokus stod frågor som hur tillgången ser ut i dag, vilka insatser som görs för ökad tillgång och vad de kommer att leda till.

### *Särskilt om enskilda vägar*

En stor del av vägnätet på landsbygden utgörs av enskilda vägar. I propositionen *Infrastruktur för framtiden – innovativa lösningar för stärkt konkurrenskraft och hållbar utveckling* (prop. 2016/17:21) framhåller regeringen att de enskilda vägarna spelar en stor och viktig roll eftersom de ansluter till det statliga vägnätet. Staten medfinansierar också byggande och drift av ca 7 700 mil av det enskilda vägnätet, och regeringen anför att fortsatta satsningar på bärighet och tjälsäkring är angelägna för att göra det möjligt att upprätthålla full bärighet året runt på de vägar som bedöms som viktiga för näringslivet, en åtgärd som utskottet stöder. I utskottets behandling av propositionen (bet. 2016/17:TU4) underströk utskottet att ett väl fungerande enskilt vägnät är av stor vikt för att främja en positiv utveckling i hela landet, inte minst för sysselsättning och tillväxt. Utskottet betonade också att många människor och företag, i synnerhet på landsbygden, är beroende av att det finns en god framkomlighet på de enskilda vägarna. Utskottet instämmer fortfarande till fullo i denna uppfattning.

Mot ovanstående bakgrund välkomnar utskottet regeringens uttalanden i propositionen om att de enskilda vägarna är en viktig del av transportnätet på landsbygden. Utskottet anser även att satsningen på statsbidrag till enskild väghållning för särskilda driftsåtgärder på objekt som broar och färjelägen för att förbättra deras funktion och bärighet, särskilt för tyngre fordon, är mycket positiv. I sammanhanget vill utskottet peka på att i syfte att få effektivare

godstransporter och stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft så beslutade riksdagen under riksmötet 2016/17 också att möjliggöra för tyngre fordonskombinationer (prop. 2016/17:112, bet. 2016/17:TU14, rskr. 2016/17:238). Utskottet vill i sammanhanget även lyfta fram att utskottets arbetsgrupp för uppföljning och utvärdering för närvarande genomför en uppföljning av klimatanpassning av transportinfrastruktur. Ett särskilt fokus riktas här bl.a. mot enskilda vägar.

Med hänsyn till ovanstående är trafikutskottet av den uppfattningen att näringsutskottet bör avstyrka motionsförslagen 2017/18:4098 (KD) yrkande 5, 2017/18:4106 (M, C, L, KD) yrkande 8 och 2017/18:4116 (C) yrkande 11.

### *Särskilt om marknadspott*

Utskottet vill påminna om att en utgångspunkt för det planeringssystem som riksdagen lade fast våren 2012 (prop. 2011/12:118, bet. 2011/12:TU13, rskr. 2011/12:257) för åtgärder i trafikens infrastruktur är att möjliggöra en ökad flexibilitet. Genom propositionen infördes ett system med rullande planering varigenom de långsiktiga åtgärdsplanerna följs upp genom årliga beslut om vilka projekt som kan byggstartas under de närmast följande tre åren. Införandet av ett system med årliga beslut syftade bl.a. till att ge regeringen möjlighet att inom budgetlagens ramar genomföra omprioriteringar och särskilda satsningar. På detta sätt skulle regeringen bättre kunna bemöta oförutsedda händelser. Samtidigt betonades det i propositionen att i syfte att behålla tillräckligt stor flexibilitet bör de faktiska besluten om byggstart även fortsättningsvis fattas av Trafikverket. Myndigheten får följaktligen själv avgöra vilka projekt ur gruppen i regeringens beslut som avsåg de tre närmast följande åren som ska byggstartas under det närmaste året.

Utskottet vill också peka på att regeringen i infrastrukturpropositionen (prop. 2016/17:21) understryker betydelsen av att skapa ett robust och hållbart transportsystem. Regeringen anger att ett sådant transportsystem på ett bra sätt ska kunna klara av både väntade och oväntade händelser, störningar till följd av trängsel, fordonsfel, olyckor eller skador på infrastrukturen. I regeringens uppdrag till Trafikverket om att ta fram ett inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplaneringen för perioden 2018–2029 underströks också att ett robust transportsystem ska klara av både väntade och oväntade händelser. Dessutom angavs det i uppdraget att infrastrukturen ska vara utformad så att stopp och störningar till följd av underhåll, olyckor, trängsel, fordonsfel eller fel och skador på infrastrukturen minimeras. Regeringen framhöll även att det behövs planerade och väl fungerande åtgärder för drift, underhåll och reinvesteringar för att reducera sårbarheten och öka målpuffyllelsen.

Trafikutskottet anser mot den bakgrunden att det saknas behov av att införa en särskild marknadspott och anser därför att näringsutskottet bör avstyrka motion 2017/18:4097 (SD) yrkande 11.

### *Statens innehav av digital infrastruktur*

Utskottet vill påminna om att staten har ett ansvar för att den nationella bredbandsinfrastrukturen utnyttjas på ett effektivt sätt. Betänkandet Statens bredbandsinfrastruktur som resurs (SOU 2016:1) innehåller flera förslag om hur samordningen av statens bredbandsinfrastruktur kan förbättras. Utredningen föreslår även att utbudet av statligt ägd fiber och kanalisation ska utökas och göras tillgängligt för bredbandsutbyggare för att på så sätt skapa förutsättningar för att marknadsaktörer kan dra fördel av den överkapacitet som finns i den statliga bredbandsinfrastrukturen. Utredningen lyfter även fram betydelsen av att de regionala bredbandskoordinatorerna tidigt får information om planerad ut- och ombyggnad för att kunna underlätta eventuell samförläggning av bredbandsinfrastruktur och annan infrastruktur.

Utredningen påminner om att huvudprincipen är att offentliga aktörer, med undantag för bolag, inte ska bedriva kommersiell verksamhet i konkurrens med privata aktörer men framhåller också att det offentliga inslaget i vissa fall kan vara berättigat, t.ex. när allmänhetens intressen inte tillgodoses av marknadens aktörer. Offentliga aktörer bör i dessa fall agera så neutralt som möjligt och bidra till att de som säljer bredbandstjänster i ett senare förädlingsled får tillgång till infrastrukturen. Det innebär att de statliga aktörernas bredbandsinfrastruktur ska vara tillgänglig för alla på marknaden på konkurrensneutrala och icke-diskriminerande villkor, en slutsats som utskottet också delar.

Några av de förslag som utredningen lägger fram är att Trafikverkets instruktion ändras så att det framgår att Trafikverket ska bedriva uppdrags-, uthyrnings- och försäljningsverksamhet som är förenlig med verkets uppgifter i övrigt när det gäller elektroniska kommunikationstjänster, inklusive uthyrning av kanalisationsutrymme. Vidare föreslås Trafikverket och Affärsverket svenska kraftnät få i uppdrag att årligen samråda med Post- och telestyrelsen (PTS) om sina tele- och kommunikationsnät med tillhörande verksamheter. Dessutom ska PTS få i uppgift att bistå Trafikverket och Affärsverket svenska kraftnät med råd om deras tele- och kommunikationsnät med tillhörande verksamheter. Utskottet välkomnar att respektive myndighets instruktion också har ändrats med anledning av förslagen.

Utskottet har behandlat motioner om att statens innehav av fibernät ska tillgängliggöras för marknaden tidigare, senast i betänkande 2017/18:TU9. Utskottet framhöll att det ser positivt på att fibernät i statlig ägo bidrar till att öka redundansen och robustheten men vill inte föregripa det beredningsarbete som pågår i fråga om att tillgängliggöra statens digitala infrastruktur. Utskottet har inte ändrat uppfattning och anser därför att näringsutskottet bör avstyrka motion 2017/18:4106 (M, C, L, KD) yrkande 9.

### *Tillgång till bredband*

Tillgången till bredband spelar en stor roll för samhällets tillväxt och utveckling, och för människors digitala delaktighet. Utskottet anser därför att

det är mycket positivt att bredbandsutbyggnad sker i snabb takt i Sverige och att det i dag finns tillgång till bredband i stora delar av Sveriges landsbygder. I PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2017 (PTS-ER-2018:7) konstaterar myndigheten att ca 77 procent av alla hushåll och företag i Sverige i oktober 2017 hade tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s. Det är en ökning med 5,6 procentenheter från samma tidpunkt året innan. Av rapporten framgår vidare att antalet hushåll och företag som helt saknar tillgång till bredband minskar kontinuerligt. Den viktigaste orsaken till den fortsatta minskningen uppges vara att 4G-nätet fortsätter att byggas ut. PTS uppger vidare att förutsättningarna är goda för att den faktiska tillgången till fiber ska öka ytterligare de närmaste åren. Utskottet ser positivt på denna prognos. Regeringen framhåller i skrivelse 2017/18:54 med anledning av Riksrevisionens granskning av regeringens insatser för att uppfylla det bredbandspolitiska målet att Sverige är ett av de länder i världen där hushåll och företag har bäst tillgång till internetuppkoppling genom bredband. Regeringen påpekar dock att det finns skillnader mellan stad och landsbygd. I landsbygdspropositionen pekar regeringen på att i takt med att utbyggnaden når allt längre ut och de områden som framöver kommer att sakna tillgång till snabbt bredband är alltmer glest befolkade och spridda, behöver en framtida utformning av stödinsatser övervägas. Utskottet delar regeringens bedömning.

I sammanhanget vill utskottet även uppmärksamma att regeringen har gett PTS i uppdrag att kartlägga hinder för utbyggnad av fast och mobilt bredband och identifiera hur processen kan effektiviseras. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 juni 2018. Vidare har myndigheten fått i uppdrag att utreda kommunernas roller på bredbandsmarknaden och undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen. Detta uppdrag ska slutredovisas senast den 30 juni 2018.

Utskottet vill vidare uppmärksamma att regeringen den 22 februari 2018 beslutade att ge PTS i uppdrag att ta fram material för vägledning och information till regionala och lokala aktörer om hur fasta och trådlösa tekniker kan komplettera varandra för att bidra till att nå uppsatta bredbandsmål. Avsikten med initiativet är att möjliggöra snabbt bredband för hushåll och företag i områden som i dag inte har tillgång till det, eller för hushåll i områden där koptarnätet håller på att avvecklas. Uppdraget syftar även till att visa hur även mer avlägset belägna hushåll och företag ska kunna inkluderas vid utbyggnad av snabbt bredband. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 19 december 2018 i form av ett informationsmaterial som PTS ska ta fram. När uppdraget är klart ska PTS sprida informationsmaterialet till berörda intressenter.

Avslutningsvis vill utskottet peka på det uppdrag PTS har haft att se över och komma med förslag på hur framtida insatser för utbyggnad med statliga medel kan utformas och vilken aktör som bör administrera detta. PTS redovisade uppdraget i november 2017, och det bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Utskottet välkomnar detta.



Mot denna bakgrund anser trafikutskottet att näringsutskottet bör avstyrka motionerna 2017/18:4097 (SD) yrkande 10, 2017/18:4098 (KD) yrkande 4 och 2017/18:4116 (C) yrkande 10.

### *Tillgång till telefoni*

Vad gäller konsekvenserna av den pågående avvecklingen av Telias kopparnätsbaserade infrastruktur kan utskottet inledningsvis konstatera att i den årliga sammanställning som Post- och telestyrelsen (PTS) gör av konsumentklagomål på telefoni och bredband hamnar klagomål på nedmontering av kopparnätet på en andra plats. Under perioden januari till juni 2017 behandlade myndigheten ett sjuttiotal klagomål i denna kategori. Klagomålen handlar i första hand om själva omställningen och inte om att konsumenten har drabbats av avbrott eller att ersättningslösningarna inte har fungerat. Utskottet vill vidare hänvisa till det svar som det ansvariga statsrådet, Peter Eriksson, lämnade den 21 februari 2017 med anledning av en skriftlig fråga (fr. 2016/17:815) om vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att människor på landsbygden inte ska stå utan fungerande telefoni eller bredband. Statsrådet pekade på att de kunder som i dag får fast telefoni och även bredbandstjänster levererade via kopparnätet i stället kommer att få motsvarande tjänster genom i första hand mobilnäten, men även genom fibernäten där sådana byggs. För de kunder som helt saknar möjlighet till fiberanslutning eller mobiltäckning vid sin fasta bostad eller fasta verksamhetsställe är bredband via satellit i dag en konkurrenskraftig lösning, anförde statsrådet och hänvisade till PTS. Om telefoni inte kan tillhandahållas på marknadsmässiga villkor kan en lösning upphandlas av PTS. I sitt svar hänvisade statsrådet också till de målsättningar som regeringen formulerat i den nya bredbandsstrategin om att tillhandahålla hushållen snabb och stabil bredbandsuppkoppling till 2025.

I rapporten Tillgång till telefoni och grundläggande internet (PTS-ER-2017:18) konstaterar PTS att övergången från det kopparbaserade telefonnätet till mobila lösningar eller fiber fortsätter. Omställningen berör, förutom telefoni, även andra tjänster såsom bredband via XDSL, tv och IP-streaming. Som en konsekvens av omställningen till andra infrastrukturer har andelen hushåll och verksamhetsställen som har tillgång till bredband via fasta tekniker minskat något under det senaste året, medan andelen hushåll som har tillgång till bredband via mobila lösningar har ökat. Sammanlagt har antalet hushåll som inte har tillgång till grundläggande internet (1 Mbit/s) minskat, en utveckling som utskottet finner uppmuntrande. På sin webbplats informerar PTS att marknadsaktörerna i dag erbjuder flera alternativa tekniska lösningar utöver kopparnätet som ger fast bredband och fast telefoni. För de flesta hushåll och företag finns även i mer glesbefolkade områden minst tre leverantörer att välja bland. Myndigheten påpekar dock att det finns ett fåtal hushåll och företag som tidigare har haft fast telefoni men som inte längre har det och där varken Telia eller någon annan operatör har erbjudit sig att

tillhandahålla telefoni. I dessa fall har myndigheten i stället upphandlat telefonitjänster av en operatör. PTS följer utvecklingen på området bl.a. i form av återkommande uppföljningsmöten med Telia och andra operatörer, samråd med bredbandskoordinatorer och mediebevakning, åtgärder som utskottet anser vara motiverade. Utskottet vill också påpeka att Telia i dag har betydligt bättre rutiner för att informera berörda abonnenter och de operatörer som utnyttjar Telias kopparnät om planerade förändringar än vad fallet var i början av omställningen. Det var i många fall den bristfälliga informationen som tidigare gav upphov till konsumenternas missnöje. Telia tillhandahåller också information om framtidens nät till både privatpersoner och företagskunder på sin webbplats. Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att omställningen från en kopparnätsbaserad infrastruktur till fiber eller en trådlös teknik fungerar allt bättre och att Telias informationsinsatser har förbättrats liksom att PTS följer processen.

Mot denna bakgrund anser trafikutskottet att näringsutskottet bör avstyrka motionerna 2017/18:4097 (SD) yrkande 20 och 2017/18:4106 (M, C, L, KD) yrkande 10.

Stockholm den 3 maj 2018

På trafikutskottets vägnar

*Karin Svensson Smith*

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Svensson Smith (MP), Jessica Rosencrantz (M), Pia Nilsson (S), Suzanne Svensson (S), Edward Riedl (M), Lars Mejern Larsson (S), Sten Bergheden (M), Leif Pettersson (S), Anders Åkesson (C), Boriana Åberg (M), Jasenko Omanovic (S), Nina Lundström (L), Emma Wallrup (V), Robert Halef (KD), Johan Andersson (S), Jimmy Ståhl (SD) och Sara-Lena Bjälkö (SD).

# Avvikande meningar

## 1. Enskilda vägar (M, C, L, KD)

Jessica Rosencrantz (M), Edward Riedl (M), Sten Bergheden (M), Anders Åkesson (C), Boriana Åberg (M), Nina Lundström (L) och Robert Halef (KD) anför:

En väl fungerande infrastruktur är en grundläggande förutsättning för en levande landsbygd. Vi vill understryka att de enskilda vägarna är en viktig del i detta. Vi vill vidare understryka att de enskilda vägarna är en mycket omfattande del av den svenska transportinfrastrukturen och att de säkerställer tillgänglighet för boende och industri. Det är de enskilda vägarna som möjliggör att en miljon människor dagligen kan påbörja och avsluta sin resa till jobb och hem. De enskilda vägarna är även en viktig förutsättning för råvarutransporter, och många tunga transporter för både jord- och skogsbruk går på enskilda vägar. Det finmaskiga vägnätet måste därför ha en hållbar och bra standard för bärighet, och vägghållningen måste fungera året runt. Alliansregeringen bidrog också till ett kraftigt ökat stöd till de enskilda vägarna. Vi anser att staten fortsättningsvis bör ta ett ekonomiskt ansvar för att upprätthålla en god standard på det enskilda vägnätet, och myndigheternas tillämpning av regelverken bör syfta till att underlätta för underhåll av och reinvestering i de enskilda vägarna. Vi vill i sammanhanget även lyfta fram att utskottets arbetsgrupp för uppföljning och utvärdering för närvarande genomför en uppföljning av klimatanpassning av transportinfrastruktur. Ett särskilt fokus riktas här bl.a. mot enskilda vägar.

Vi anser därför att näringsutskottet bör tillstyrka motionerna 2017/18:4098 (KD) yrkande 5, 2017/18:4106 (M, C, L, KD) yrkande 8 och 2017/18:4116 (C) yrkande 11.

## 2. Marknadspott (SD)

Jimmy Ståhl (SD) och Sara-Lena Bjälkö (SD) anför:

En väl utbyggd och fungerande infrastruktur för kommunikation utgör grunden för tillväxt i hela landet. Vi Sverigedemokrater ser härvid ett ökat behov av såväl vidmakthållande som utveckling av statens transportinfrastruktur. Vi anser också att det bör införas en marknadspott på 2 procent av utgiftsområdet för kommunikationer för investeringar utöver den ordinarie budgetramen. Syftet med en marknadspott är att snabbt kunna bygga bort

uppkomna flaskhalsar som står i vägen för betydande investeringar i näringslivet. Vi vill framhålla att förslaget ligger i linje med det som lyfts fram av t.ex. Näringslivets Transportråd.

Vi anser därför att näringsutskottet bör tillstyrka motion 2017/18:4097 (SD) yrkande 11.

### **3. Statens innehav av digital infrastruktur (M, C, L, KD)**

Jessica Rosencrantz (M), Edward Riedl (M), Sten Bergheden (M), Anders Åkesson (C), Boriana Åberg (M), Nina Lundström (L) och Robert Halef (KD) anför:

Vi inom Alliansen vill uppmärksamma att kapaciteten i datanäten blir en allt större utmaning i takt med att nya tjänster tillkommer samtidigt som konsumenterna blir alltmer uppkopplade och efterfrågar ständigt högre hastigheter. I likhet med Riksrevisionen och flera tidigare utredningar anser vi att det är tydligt att den statligt ägda it-infrastrukturen inte utnyttjas optimalt, och att den skulle kunna användas mer effektivt om det fanns en samordning mellan aktörerna. Trafikverket såväl som Svenska kraftnät och ytterligare ett antal statliga aktörer har fiberoptiska nätverk som sträcker sig över Sverige. Delar av dessa fibernät är i dagsläget inte fullt utnyttjade, vilket innebär att redan befintliga anläggningar skulle kunna bidra till att uppnå målet om tillgång till bredband. Vi vill även framhålla att det utöver detta skulle kunna skapas en mer driftsäker nätverksstruktur om lämpliga delar av dessa fibernät sammankopplades. Vi anser därför att de olika fibernäten i statlig ägo bör tillgängliggöras för marknaden. Vi vill dock påminna om att det är centralt att nationella säkerhetsintressen beaktas i processen. Utöver minskade kostnader och ökad säkerhet och robusthet i näten skulle detta också bidra till att underlätta bredbandsutbyggnaden och därmed till att uppnå de politiska bredbandsmålen. Därför är det enligt vår mening angeläget att de olika fibernäten i statlig ägo tillgängliggörs för marknaden.

Vi anser därför att näringsutskottet bör tillstyrka motion 2017/18:4106 (M, C, L, KD) yrkande 9.

### **4. Tillgång till bredband (SD)**

Jimmy Ståhl (SD) och Sara-Lena Bjälkö (SD) anför:

Tillgången till god infrastruktur för kommunikation blir i dag allt viktigare både för näringslivet och för den enskilda medborgaren. Men infrastruktur handlar inte endast om transportmöjligheter utan omfattar även teknisk infrastruktur för kommunikation, såsom bredband. Vi vill särskilt framhålla

vikten av att nyttja teknikneutrala lösningar, där behovet av digitalisering kan uppnås genom fast eller trådlös teknik. Den parlamentariska landsbygdskommittén framhöll i sitt slutbetänkande att hela befolkningen ska ha tillgång till digital infrastruktur med hög överföringskapacitet senast 2025 och att det utan ett sådant mål blir omöjligt att hävda att Sveriges landsbygder ska leva. Sverigedemokraterna delar landsbygdskommitténs mening om att 100 procent av befolkningen ska ha tillgång till snabbt bredband 2025.

Vi anser därför att näringsutskottet bör tillstyrka motion 2017/18:4097 (SD) yrkande 10.

## **5. Tillgång till bredband (C)**

Anders Åkesson (C) anför:

Jag vill framhålla att det utöver ökade resurser för bredbandsutbyggnad också krävs andra insatser för att påskynda och underlätta utbyggnaden av bredband. Ett exempel på en sådan åtgärd är att öka samkanalisationen av kablar i marken. Jag anser således att för att byggande av samhällsinfrastruktur ska bli så kostnadseffektivt som möjligt bör bredbandsinfrastruktur samförläggas med annan infrastruktur, vid t.ex. bygge av vägar eller dragning av elkablar. Som exempel anser jag att myndigheter som Trafikverket och Svenska kraftnät bör få instruktion om att alla som önskar ska få lägga bredband i deras väg- eller nätområde, och myndigheterna ska sedan även se till att förverkliga detta. Myndigheterna får sedan räkna av sin extrakostnad för detta via pengar som kommer från det generella anslaget för en ökad bredbandsutbyggnad. Jag anser dessutom att Energimarknadsinspektionen bör ges i uppdrag att undersöka om elnätsmonopolen kan åläggas att också dra bredbandsfiber eller motsvarande lösning när elnätsinfrastruktur förnyas.

Jag anser därför att näringsutskottet bör tillstyrka motion 2017/18:4116 (C) yrkande 10.

## **6. Tillgång till bredband (KD)**

Robert Halef (KD) anför:

Vi kristdemokrater vill att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter, vilket förutsätter att det finns tillgång till ett robust bredband med hög överföringskapacitet i hela landet. Jag anser att detta är angeläget för att samtliga invånare ska få jämlika villkor att bo och verka i hela landet. Likaså är pålitlig och snabb internetuppkoppling en förutsättning för att kunna driva företag på ett effektivt sätt. Jag kan tyvärr konstatera att stora delar av landet fortfarande saknar tillgång till bredband och

utbyggnadstakten skiljer sig stort mellan olika delar av landet. För att i ett kortare perspektiv kraftigt öka tillgången till bredband med hög överföringskapacitet behöver frekvensutrymmet för mobila lösningar utökas. Jag anser därför att det s.k. 700 MHz-bandet så snart som möjligt bör auktioneras ut för att användas för elektroniska kommunikationer med fullgod bredbandstäckning också i glest befolkade områden. I propositionen anges att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband. Jag vill dock påpeka att det inte duger med att enbart ha tillgång till service. Företag måste ha möjlighet att arbeta via nätet, vilket bl.a. innebär möjligheter till streamingtjänster och möjligheten att snabbt överföra stora datafiler.

Där det inte finns ekonomiskt intresse och lönsamhet för de privata aktörerna på marknaden att bygga ut bredband bör staten påskynda utbyggnaden av bredband och mobil uppkoppling. Jag vill också se en fortsatt satsning på bredbandskoordinatorer. Koordinatorerna ska fungera som en kontaktpunkt för bredbandsfrågor i länen för både offentliga och privata aktörer. Jag anser att detta är en viktig satsning för att förbättra möjligheterna till bredband i hela Sverige.

Jag anser därför att näringsutskottet bör tillstyrka motion 2017/18:4098 (KD) yrkande 4.

## **7. Tillgång till telefoni (M, C, L, KD)**

Jessica Rosencrantz (M), Edward Riedl (M), Sten Bergheden (M), Anders Åkesson (C), Boriana Åberg (M), Nina Lundström (L) och Robert Halef (KD) anför:

I takt med att kopparnätet stängs av i allt fler delar av landet anser vi inom Alliansen att det krävs likvärdiga alternativ till kopparnätet för att kompensera de hushåll som drabbas. Avstängningen av kopparnätet riskerar att drabba landsbygdens invånare hårdast eftersom alternativen där till en fast förbindelse, t.ex. i form av ett fibernät eller mobilt nät med hög överföringshastighet, inte finns eller är alltför kostsamma. Vi vill därför se över möjligheterna att ansvariga aktörer ska kunna erbjuda ett likvärdigt alternativ till kopparnätet innan detta kopplas bort. Detta anser vi vara avgörande för att säkerställa att den digitala tillgängligheten i hela landet inte försämras när kopparnätet försvinner.

Vi anser därför att näringsutskottet bör tillstyrka motion 2017/18:4106 (M, C, L, KD) yrkande 10.

## **8. Tillgång till telefoni (SD)**

Jimmy Ståhl (SD) och Sara-Lena Bjälkö (SD) anför:

Vi Sverigedemokrater anser att regionalpolitik är ett nationellt intresse. Vår utgångspunkt är att kommuner utanför storstadsregionerna ska leva av egen kraft, men vi ska ändå använda oss av den verktygslåda som faktiskt finns till hands.

Principen bör vara att företagsverksamhet ska bära sig kommersiellt. Vi anser att grunden för detta är företags- och landsbygdsvänlig politik. En del i detta anser vi är att staten ska se till att det finns tillfredsställande tillgång till telefoni över hela landet.

Vi anser därför att näringsutskottet bör tillstyrka motion 2017/18:4097 (SD) yrkande 20.